

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Johanna Takalo

Dominick Argento: *Six Elizabethan Songs*

Esiintyjän näkökulmia laulusarjaan

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Musiikkipedagogi

Musiikin tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

30.11.2020

Tekijä Otsikko	Johanna Takalo Dominick Argento: <i>Six Elizabethan Songs</i> — Esiintyjän näkökulmia laulusarjaan
Sivumäärä Aika	39 sivua + Tallenne konsertista 17.3.2020 30.11.2020
Tutkinto	Musiikkipedagogi (AMK)
Tutkinto-ohjelma	Musiikin tutkinto-ohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Laulunopetus
Ohjaaja	MuT Annu Tuovila
<p>Opinnäytetyöni aiheena on amerikkalaisen säveltäjän Dominick Argenton (1927–2019) vuonna 1958 julkaistu laulusarja <i>Six Elizabethan Songs</i>. Tämä lyyrinen laulusarja on osoittautunut erittäin suosituksi. Käsittelen säveltäjän elämää ja teoksia, analysoin laulujen musiikkia ja tekstejä sekä pohdin niiden teknisiä ja tulkinnallisia haasteita laulajan näkökulmasta.</p> <p>Valitsin tämän aiheen, koska olin keväällä 2020 valmistautumassa pianistini kanssa kansainväliseen Sibelius Singing -kilpailuun, jonne olin valinnut esitettäväksi neljä laulua <i>Six Elizabethan Songs</i> -laulusarjasta. Halusin tutustua säveltäjään ja lauluihin syvällisemmin. Havainnollistamista varten olen lisännyt opinnäytetyöhön nuottiesimerkkejä sekä linkkejä äänitteeseen, jonka teimme pianistini kanssa konsertissa keväällä 2020. Lähteinä olen käyttänyt englanninkielisiä kirjoja, artikkeleita, internet-sivustoja sekä väitöskirjoja.</p> <p>Tavoitteenani oli syventää tulkintaani, osaamistani ja ymmärrystäni. Tutkittuani säveltäjää ymmärrän hänen näkökulmiaan ja lähtökohtiaan laulumusiikin säveltämiseen. Teksti oli keskeinen Argenton sävellysprosessissa ja siitä kertovat lukuisat artikulaatio- ja fraseerausmerkinnät nuotissa. Koska olen tutkinut laulusarjan lauluja musiikillisesti tarkasti, pystyn esittämään ja tulkitsemaan niitä selkeämmin ja monipuolisemmin. Olen tutustunut runoilijoihin ja runoihin, joten ymmärrän tekstien merkitykset. Näin olen myös pystynyt kääntämään tekstit paremmin suomen kielelle.</p> <p>Dominick Argentosta ja <i>Six Elizabethan Songs</i> -laulusarjasta on hyvin vähän tietoa saatavilla suomen kielellä. Siksi uskon, että opinnäytetyöni on aiheellinen ja hyödyllinen Suomen musiikkikentällä. Työ voi auttaa sekä esiintyjä, opiskelijoita että opettajia ymmärtämään ja arvostamaan tätä hienoa teosta.</p>	

Avainsanat	Dominick Argento, laulaminen, laulumusiikki, <i>Six Elizabethan Songs</i>
------------	---

Author Title	Johanna Takalo Dominick Argento: <i>Six Elizabethan Songs</i> — Insights into an Exquisite Song Cycle from a Performer's Point of View
Number of Pages Date	39 pages + Concert recording 17 March 2020 30 November 2020
Degree	Bachelor of Music
Degree Programme	Music
Specialisation Option	Music Pedagogy
Supervisor	Annu Tuovila, DMus
<p>My thesis examines the composer Dominick Argento (1927-2019) and his song cycle <i>Six Elizabethan Songs</i> (1958). This lyric song cycle has turned out to be very popular. I cover the composer's life and work, analyse the music and lyrics and reflect on the technical and interpretative challenges from a singer's point of view.</p> <p>I chose this topic, because in spring 2020 I was preparing for the Sibelius Singing Competition and I had selected four songs from this cycle for my competition repertoire. I wanted to look more closely into the composer and the songs. I support my analysis with examples from sheet music and audio clips from a recording that I did with my pianist in spring 2020. The sources I used were books, articles, websites and theses.</p> <p>My goal was to deepen my interpretation, knowledge and understanding of this song cycle. On the basis of literature review and my own analysis I was able to distinguish elements of Classical and Romantic music combined with modern influences. After studying the composer I understand his perspectives and premises for composing vocal music. Argento set the music to six poems by six different Elizabethan poets. The text was central in his compositional process and therefore the sheet music includes several markings concerning articulation and phrasing. Because I have thoroughly examined five of the songs musically, I can perform them more clearly and find more dimensions in my interpretation. I have studied the authors and their poems carefully in order to understand their meanings profoundly.</p> <p>There is very little information about Dominick Argento and the <i>Six Elizabethan Songs</i> in Finnish. Therefore I believe my thesis will benefit Finnish people who are interested in Argento's music and it can help performers, students as well as teachers to understand and appreciate this exquisite song cycle.</p>	

Keywords	Dominick Argento, singing, vocal music, <i>Six Elizabethan Songs</i>
----------	--

Sisällys

1	JOHDANTO	2
2	DOMINICK ARGENTO	3
2.1	Nuori ja innokas säveltäjänalku	3
2.2	Keskilänsi kutsuu	4
2.3	Yleisön, esiintyjien ja kriitikoiden suosikki	5
3	DOMINICK ARGENTO LAULUMUSIIKIN SÄVELTÄJÄNÄ	6
3.1	Miksi laulumusiikki?	7
3.2	<i>Six Elizabethan Songs</i> -laulusarjan synty	8
3.3	Laulusarjan rakenne	9
4	LAULUT JA NIIDEN HAASTEET	10
4.1	Spring	10
4.1.1	Thomas Nashen keväinen runo	10
4.1.2	Iloinen aloitus laulusarjalle	12
4.1.3	Armollinen tempo	14
4.2	Sleep	15
4.2.1	Samuel Daniel	15
4.2.2	Argenton synkkä musiikki	16
4.2.3	Vahva emootio ja haastavat dynamiikat	18
4.3	Winter	19
4.3.1	Shakespeare ja Winter	20
4.3.2	Argenton värikäs musiikki	21
4.3.3	Artikulointi kuntoon	23
4.4	Diaphenia	24
4.4.1	Henry Constablen rakkausruno	25
4.4.2	Diaphenian raikkaus ja yllätyksellisyys	26
4.4.3	Tarkat sisääntulot	29
4.5	Hymn	30
4.5.1	Ben Jonson ja Elisabet I:n symbolisointi	30
4.5.2	Vokaaliosuus isossa osassa	32
4.5.3	Riisuttu ja rauhaisa majesteettinen tunnelma	34
5	POHDINTA	36
	LÄHTEET	38

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön aiheena on amerikkalaisen säveltäjän Dominick Argenton vuonna 1958 julkaistu laulusarja *Six Elizabethan Songs*. Tämä kaunis laulusarja on säveltäjän menestyneimpiä teoksiaan eikä syyttä. Sen lyyrinen musiikki ja värikäs teksti uppoavat yleisöön sekä tekevät siitä myös loistavan oppimiskokemuksen pidemmälle edenneille laulaja- ja pianistiopiskelijoille.

Käytän havainnoinnissa apuna sekä nuottiesimerkkejä että äänitettä. Teimme äänitteen pianisti Laura Pulkan kanssa 17.3.2020 valmistautuessamme kansainväliseen Sibelius Singing -kilpailuun. Kilpailuohjelmamme finaali-osio sisälsi neljä laulua tästä sarjasta, ja siksi valitsin opinnäytetyöni aiheeksi kyseisin laulusarjan. Valitsin nämä laulut, koska ne sopivat äänityypilleni hyvin ja koska ne ovat koskettavia, kauniita, vaikuttavia sekä haastavia. Halusin ottaa uudempaa musiikkia romantiikan ajan laulujen rinnalle. Pidin myös ajatuksesta, että tutustumalla tähän moderniin säveltäjään innostuisin kenties laulamaan enemmänkin uudempaa laulumusiikkia. Se on jäänyt vähemmälle huomiolle opintojeni aikana.

Halusin perehtyä säveltäjään ja lauluihin kunnolla, jotta tulkintani ja ymmärrykseni lauluista syvenisi. Usein käy niin, että uusia lauluja opettelee ja harjoittelee peräjälkeen melko pinnallisesti. Silloin ei ole aikaa syventyä esimerkiksi tekstien tai sävelten ja merkintöjen merkitysten tulkittamiseen, vaikka pitäisi. Useat runot ovat vaikeasti ymmärrettäviä tai käännettäviä. Niiden ydin ja todellinen merkitys voi piileskellä sanojen takana ja ne täytyy kaivaa esille. Fraseeraus ja artikulaatio sekä kaikki musiikilliset yksityiskohdat saattavat jäädä vaillinaisiksi ja pintaraapaisuiksi. Halusin sukeltaa pinnan alle ja kehittää nimenomaan näitä asioita. Tavoitteeni oli siis perehtyä lauluihin, teksteihin ja musiikillisiin seikkoihin niin syvällisesti, että kun seuraavan kerran esitän näitä lauluja, ymmärrän tekstit ja niiden taustat hyvin ja hallitsen kaikkia musiikillisiä elementtejä ja merkintöjä paremmin, sillä niitä tässä teoksessa riittää.

Ensimmäisissä luvuissa käsittelen säveltäjää, hänen elämänsä ja näkökulmiansa sävellyksiinsä sekä laulusarjan syntyä. Tämän jälkeen käyn läpi viittä laulua: ”Spring”, ”Sleep”, ”Winter”, ”Diaphenia” ja ”Hymn”. Käsittelen laulujen tekstejä ja musiikkia sekä laulajan näkökulmasta niiden teknisiä ja tulkinnallisia haasteita. Lopuksi on pohdinta. Toivon, että tästä opinnäytetyöstä on hyötyä jollekin, joka haluaa tietoa säveltäjästä ja

lauluista erityisesti suomen kielellä. Kaikki työssä käyttämäni lähteet ovat englanninkielisiä. Argentosta, kuten monista muistakaan nykysäveltäjistä, ei juurikaan ole saatavilla tietoa suomeksi, ja työni on siksi hyödyllinen myös Suomen musiikkialalla. Opinnäyte-työni voi auttaa esiintyjiä sekä oppilaita että opettajia tutustumaan, ymmärtämään ja arvostamaan tätä säveltäjää ja hienoa laulusarjaa. Halusin myös esitellä tämän teoksen laulajille ja pianisteille, jotka eivät sitä vielä tunne, mutta haluavat tutustua siihen.

2 Dominick Argento

Pulitzer-palkittu Dominick Argento on yksi Amerikan merkittävimmistä klassisen musiikin säveltäjistä. Hänen menestyneimpiä teoksiaan ovat oopperat ja laulusarjat. Seuraavaksi kerron tarkemmin säveltäjästä.

2.1 Nuori ja innokas säveltäjänalku

Dominick Argento syntyi italialaiseen maahanmuuttajaperheeseen Yorkissa, Pennsylvaniassa lokakuussa 1927. Jo nuorena hän kiinnostui musiikista ja opiskeli itse musiikin teoriaa ja orkestraatiota mm. Stravinskyn ja Rimsky-Korsakovin kirjoista. 16-vuotiaana hän aloitti pianotunnit. (Saya 2013.)

Armeijan jälkeen Argento aloitti opiskelun Peabodyn konservatoriossa Baltimoressa. Siellä hänen harmoniaopettajansa Nicolas Nabokov kehotti häntä keskittymään säveltämiseen ja säveltäjä Hugo Weisgall johdatteli hänet oopperan suuntaan. Näihin aikoihin Argento tapasi myös sopraano Carolyn Baileyn, joka esitti monet hänen varhaisista sävellyksistään ja josta myöhemmin tuli hänen vaimonsa. Vuonna 1951 kandidaatin pape- reiden jälkeen Argento sai Fulbright-stipendin Cherubini Conservatorio di Musica Firen- zeen, jossa opiskeli sävellystä Luigi Dallapiccolan johdolla. Palatessaan maisteriopintoi- hin Peabodyyn, josta valmistui 1954, hän sai orkesterinjohtajan paikan Hugo Weisgallin perustamasta Hilltop Musical Companysta ja tämä mahdollisuus tarjosi hänelle hyvän perustan oopperan saralla. Ryhmän näyttämöohjaajasta John Scrymgeourista tuli tärkeä yhteistyökumppani Argenton tulevaisuuden oopperaproduktioissa. (Saya 2013.)

Argento opetti musiikinteoriaa Hampton Instituutissa Virgianiassa, ja niihin aikoihin hä- nen ensimmäinen oopperansa *Sicilian Limes* valmistui. Vuonna 1955 säveltäjä jatkoi opintojaan Eastman School of Musicissa opettajinaan Bernard Rogers, Alan Hovhaness ja Howard Hanson. Useita hänen teoksiaan esitettiin siellä, tärkeimpänä hänen toinen

oopperansa *The Boor* (1957). (Stevens 1994, 2-3.) Vuonna 1957 Argento valmistui tohtoriksi (Saya 2013). Seuraavana vuonna hän palasi Firenzeen voitettuaan Guggenheim-stipendin ja siellä ollessaan hän sävelsi *Six Elizabethan Songs* -laulusarjan ja aloitti ensimmäisen kokopitkän oopperansa *Colonel Jonathan the Saint* säveltämisen. (Stevens 1994, 2-3.)

Nämä kolme vuotta olivat hänen elämänsä onnellisinta ja tyydytystä tuottavinta aikaa, Argento kertoo kirjassaan *Catalogue Raisonné as Memoir: A composer's life*. Hänellä oli eksklusiivinen sopimus kustannusyhtiö Boosey & Hawkes:n kanssa ja hänen itsevarmuutensa säveltäjänä alkoi kasvaa (Argento 2004, 26). Hän palasi Firenzeen uudestaan Guggenheim-stipendillä vuonna 1964, ja kaupunki pysyi hänen sävellystukikohtanaan kesäisin siitä lähtien (Saya 2013).

2.2 Keskilänsi kutsuu

Vuonna 1958 Dominick Argento sai opettajan viran Minnesotan yliopiston musiikin osastolta, jossa hän toimikin vuoteen 1997 asti ("Dominick Argento" 2019). Ensimmäisinä vuosinaan siellä hän sovitti kaksi aikaisempaa laulusarjaansa *Songs About Spring* (1955) ja *Six Elizabethan songs* (1958) korkealle äänelle ja kamarimusiikkiorkesterille (Stevens 1994, 3). Pian Minnesotaan tultuaan hän sai lukuisia toimeksiantoja tärkeiltä tahoilta, kuten orkesteriteokset *Royal Invitation* (1964) Saint Paul Chamber Orchestralta ja *Variations for Orchestra (The Mask of Night)* (1965) the Civic Orchestra of Minneapolisilta. Hän teki läheistä yhteistyötä Minnesota Theatre Companyn johtajien Sir Tyrone Guthrien ja Douglas Campbellin kanssa. ("Dominick Argento" 2019.) On selvää, että näillä yhteistyökuvioilla oli suuri vaikutus Argenton kehitykseen ja että Minnesota osoitautui hänelle oikeaksi paikaksi asettua loppuelämäkseen. Hän kertoo aiheesta kirjassaan *Catalogue Raisonné as Memoir: A composer's life*:

"Halusin palata Yorkiin enkä olla enää missään tekemisissä Keskilännen kanssa. Paljon myöhemmin minulla oli tapana vitsailla, että emme oikeastaan purkaneet laukkujamme parina ensimmäisenä vuotena Minnesotassa, toivoen ja rukoillen, että jonkinlainen mahdollisuus ilmestyisi itä- tai länsirannikolla, varmana siitä, että pysyminen Minneapolisissa olisi taiteellinen itsemurha lupaavalle nuorelle säveltäjälle. Vähitellen tuo pelko haihtui...Neljäntenä vuonna yliopistossa tein päätöksen, että Minneapolis tulisi olemaan kotini loppuelämäni: jos töitä tarjottaisiin muista kouluista, kieltäytyisin niistä. (Niitä tarjottiin, ja kieltäydyin)...Jälkiviisaana voin sanoa, että päätökseni oli viisas: näin kaukana niin sanotuista kulttuurikeskuksista, olen onnistunut – enemmän tai vähemmän – olemaan piittaamatta tämän päivän trendeistä ja tyyleistä. Kuten Peter G. Davis kirjoitti vuonna 1985 arvostelussa New York magazineen: 'Casa Guidi on teos kypsältä ja itsenäiseltä säveltäjältä, joka ei todennäköisesti koskaan olisi kehittänyt luovaa taitoaan niin täydellisesti tai hionut näin avointa ja puhdasta tyyliä jos ei olisi kauan sitten erottautunut

itärannikon musiikillisen politiikan paineista.’ Kirjoittajat ja kriitikot toistuvasti toteavat tämän, enkä voisi olla enempää samaa mieltä.” (Argento 2004, 27–29, suom. J. Takalo.)¹

1970 ja 1980-luvuilla Argenton sävellykset tulivat yhä suosituimmiksi, erityisesti teokset, joissa oli tekstiä; oopperat, laulut ja laulusarjat. Hänen tärkeimpiä laulusarjojaan ovat *Letters from Composers* (1968), *To Be Sung Upon the Water* (1973), *From the Diary of Virginia Woolf* (1975), koraali *I hate and I Love* (1982), *The Andree Expedition* (1983) ja *Casa Guidi* (1983). Myöhempiä laulusarjoja ovat *A Few Words About Chekhov* (1996), *Walden Pond* (1996) ja *Miss Manners on Music* (1998). Vaikka Argento sai Pulitzer-palkinnon vuonna 1975 viidennestä laulusarjastaan *From the Diary of Virginia Woolf*, jonka hän kirjoitti sopraano Janet Bakerille, hänen ylistetyimmäksi laulusarjaksi on kuitenkin osoittautunut *Six Elizabethan Songs*. (”Dominick Argento” 2019.)

Argenton tunnetuimmat oopperat *Postcard from Morocco* (1971), *The Voyage of Edgar Allan Poe* (1976), *Miss Havisham’s Wedding Night* (1981), *Casanova’s Homecoming* (1984) ja *Aspern Papers* (1988) ovat saavuttaneet paljon tunnustusta sekä Yhdysvalloissa että ulkomailla (”Dominick Argento” 2019). Oopperoiden ja laulusarjojen lisäksi Argento sävelsi useita orkesteriteoksia ja koraaleja. Tunnetuimpia koraaliteoksia ovat *Te Deum* (1987) kuorolle ja orkesterille ja *Walden Pond* (1996) kuorolle, harpulle ja kolmelle sellolle. Vaikka hänen sävellysrepertuaarinsa on laaja, hänen suosionsa perustuu erityisesti laulumusiikkiin. (Saya 2013.)

2.3 Yleisön, esiintyjien ja kriitikoiden suosikki

Kriitikot, arvostelijat ja esiintyjät kuvailevat Dominick Argenton musiikillista tyyliä yleisimmin sanoilla ”melodinen”, ”lyyrinen” ja ”monivivahteinen”. Kriitikot moittivat häntä usein konservatiiviseksi, mutta hänen teknisen taitonsa ja hänen kekseliäisyytensä saama jatkuva ylistys puhuivat puolestaan. Argento ei ollut kiinnostunut uudistamisesta, vaan luotti vaistoihinsa. Haastattelussa vuonna 1979 hän sanoi: ”Ehkä tämä tekee minusta traditio-

¹ “I wanted to return to York and have nothing more to do with the Midwest. Much later I used to joke that we didn’t really unpack our bags that first couple of years in Minnesota, hoping and praying that a position would materialize on the East or West Coast, certain that remaining in Minneapolis would be artistic suicide for a promising young composer. Gradually that fear evaporated... By my fourth year at the university I made the decision that Minneapolis would be home for the rest of my life: should positions from other schools ever be offered I would turn them down. (They were, and I did.)... In hindsight, I am positive that my decision was a wise one: this far removed from the soi-disant cultural centers, I have been able— for better or for worse— to ignore the trends and fashions of the day. As Peter G. Davis wrote in a 1985 review of my music for New York magazine: ‘Casa Guidi is the work of a mature, independent composer who could probably never have developed his creative talent so completely or honed a style this open and clean had he not long ago removed himself from the pressures of East Coast musical politics.’ Writers and critics frequently make this point, and I could not agree more.” (Argento 2004, 27–29.)

nalistin — Itseasiassa, en ole varma, että tämän päivän oopperan kehityksen täytyy syntyä monimutkaisemman musiikillisen kielen — avantgarden — kautta. Olemme kokeilleet sitä.”. (Tommasini 2019, suom. J. Takalo.)²

Russel Platt kuvailee Argenton musiikkia The New Yorkerissa helmikuussa 2019, viikko Argenton kuoleman jälkeen:

“Termi “lyriikka” ruokkii termiä “lyyrinen”, tarkoittaen musiikkia joka on ihastuttavaa, melodista ja kiitollista korville. Toisin sanoen nättiä. Tänä päivänä on olemassa paljon nättiä musiikkia, mutta kaunista — kauneutta joka säteilee musiikin ytimestä — se on jotain paljon harvinaisempaa. Argenton parhaassa musiikissa on juuri tätä. Se ei johdu pelkästään siitä, miten taitavasti hän käsittelee klassisen sävellyksen jokaista elementtiä — harmoniaa, kontrapunktiä, orkestraatiota, muotoa — vaan hänen tarkasta herkkyydestään säveltää tekstiä ja syvästä ymmärryksestään ihmistuntemusten kääntämisessä rytmiksi ja säveliksi. Tuo ymmärrys tuli osittain siitä tosiasista, että hänen vaimonsa Carolyn Bailey oli huomattavan taitava sopraano, joka toimi miehensä kriitikkona, neuvonantajana ja muusana. Se tuli myös Argenton yhteydestä merkittävään lyriikan traditioon, linjaan, joka on peräisin oopperan alkuajoilta, 1600-luvun Venetsiasta.” (Platt 2019, suom. J. Takalo.)³

Argento sai uransa aikana useita palkintoja ja tunnustuksia, kuten American Academy of Arts and Letters -jäsenyys (1979), Grammy-palkinto klassisesta nykysävellyksestä (2004, von Staden esitys laulusarjasta *Casa Guidi*), Music Teachers National Associationin World of Song-palkinto (2006) ja Minnesota Orchestran myöntämä elinikäinen Composer Laureate -titteli (1997). Vuonna 2016 Minnesotan kuvernööri Mark Dayton julisti elokuun 8. päivän Dominick Argenton päiväksi Minnesotan osavaltiossa, tunnustaen näin Argenton mestarisäveltäjäksi, kunnioitettavaksi opettajaksi ja rakastetuksi minnesotalaiseksi. Argento kuoli kotikaupungissaan Minnesotassa helmikuussa 2019. (Saya 2013; ”Dominick Argento” 2019.)

3 Dominick Argento laulumusiikin säveltäjänä

Kuten jo aiemmin kirjoitin, Dominick Argenton toinen laulusarja *Six Elizabethan Songs* on säveltäjän eniten suosiota saanut laulusarja. Sen lisäksi, että Argento sävelsi hienoa ja laulettavaa musiikkia, hänen vahvuutenaan oli taito käsitellä tekstiä ja niiden aiheita.

² “Perhaps this makes me a traditionalist — Actually, I’m not sure that the advance in opera today has to be made through a more complex — avant-garde, if you will — musical language. We’ve tried that.” (Tommasini 2019.)

³ “The term “lyric” fuels the approbation “lyrical,” meaning music that is attractive, melodic, and grateful on the ear. In other words, pretty. There’s a lot of pretty music around these days, but beautiful — beauty that radiates from the music’s very bones — is something much more rare. Argento’s best music has this. It springs not only from his interlocking mastery of every element of classical composition — harmony, counterpoint, orchestration, form — but from his acute sensitivity to the setting of words and a deep understanding of how human emotion is translated into rhythm and tone. That understanding came partly from the fact that his wife, Carolyn Bailey, was an operatic soprano of considerable talent who served as her husband’s critic, adviser, and muse. But it also came from Argento’s connection to the great lyric tradition, a line that goes back to the beginnings of opera, in seventeenth-century Venice.” (Platt 2019.)

Seuraavaksi käyn läpi säveltäjän näkökulmia vokaalimusiikkiin sekä *Six Elizabethan Songs* -laulusarjan syntyä ja rakennetta.

3.1 Miksi laulumusiikki?

Argento kertoi National Association of Teachers of Singing kokouksessa tekstivalinnoistaan ja siitä miten tärkeitä ne ovat hänen sävellysprosessissaan. Musiikin on ilmaistava hänen rakkauttaan tekstiin. Hänen mieltymyksensä vokaalisävellykseen liittyi hänen rakkauteensa ihmisääntä kohtaan. Argento ajatteli ihmisäänen olevan “alkuperäinen instrumentti, se, mille ja millä musiikki keksittiin.” Mikään muu instrumentti ei ole fyysisesti osa esittäjää ja siksi se on uniikilla tavalla inhimillinen ja haavoittuvainen. Tämä on se ominaisuus, joka viehätti Argentoa itseään sekä myös yleisöä. (Hwang 1999, 4.)

Argento oli naimisissa taitavan sopraanon Carolyn Baileyn kanssa, ja onkin todennut vaimonsa olleen hänen tärkein opettajansa ja muusansa laulumusiikin säveltämisessä. Vaimo on yksi syy, miksi hän osasi säveltää laulumusiikkia niin mestarillisesti ja ymmärsi ihmisääntä ja sen toimintaa niin hyvin. Argenton itsensä mukaan hänestä tuli vokaalisäveltäjä juuri siitä syystä, että kuten Strauss, Verdi, Rossini ja muut, hän meni naimisiin laulajan kanssa. Hänen mukaansa saattoi olla myös mahdollista, että hän nai laulajan, koska halusi vokaalisäveltäjäksi, tiedostamatta sitä. (Hwang 1999, 5.)

Argenton rakkaus ilmaisuvoimaista ihmisääntä kohtaan syntyi Mozartin, Mahlerin, Verdin, Stravinskyn ja Brittenin innoittamana. Brittenillä oli suurin vaikutus Argenton laulusäveltämiseen, ja Argentoa onkin usein verrattu Britteniin. Tekstin käsittelyn ja merkityksen lisäksi heitä yhdisti filosofinen näkökulma musiikkiin sekä musiikin tonaalinen muoto. (Hwang 1999, 5.)

Hwang kirjoittaa, että Argenton mukaan impulssina vokaalisäveltämiselle on usein nimenomaan säveltäjän halu tai tarve säveltää äänelle, eikä se, että hän olisi löytänyt tekstin, joka kaipaa sovitusta. Argento jatkaa:

...Six Elizabethan Songs, on myös esimerkki tästä. Menin aika huolettomasti etsimään tekstejä, koska minua oli pyydetty säveltämään lauluja. Vaimoni ja minä asuimme Firenzessä vuosi Eastman yliopistosta valmistumisemme jälkeen. Ystävämme, tenori Nicolas Di Virgilio, joka oli yhä Rochesterissa, pyysi minua säveltämään hänelle lauluja melko nopeasti esitettäväksi hänen valmistumisresitaalissaan. Kirjakaupat Firenzessä tarjoavat melko rajallisen määrän englantilaista runoutta, mutta löysin kokoelman Elisabet I:n aikakauden tekstejä ja sanoin itselleni:

'tämän on kelvattava.' Jälleen kerran, kysymys oli hädin tuskin inspiraatiosta tai yhtäkkisestä ilmaisun tarpeesta." (Hwang 1999, 2-3. suom. J. Takalo.)⁴

Argenton laulumusiikki poikkeaa useiden nykysäveltäjien musiikista siinä, kuinka laulettavaa ja sujuvaa musiikin tunnelma ja sointi ovat laulajan osalta. Musiikissa on sävellysteknisiä piirteitä klassismin ja romantiikan ajan laulumusiikin tyyleistä. Tämä "helposti ymmärrettävä" musiikki on varmasti yksi syy Argenton suosioon esiintyjien ja yleisön keskuudessa.

3.2 *Six Elizabethan Songs* -laulusarjan synty

Six Elizabethan songs -laulusarja on sävelletty korkealle äänelle ja pianolle. Argento tosin sovitti laulusarjan vuonna 1963 myös barokkiorkesterille. Tässä käsittelen kuitenkin alkuperäistä versiota.

Laulusarjan ensimmäinen versio valmistui vuonna 1958 Argenton asuessa Firenzessä Guggenheim-stipendin ansiosta. Säveltäjä kertoo kirjassaan *Catalogue Raisonné as Memoir* kuinka hän sai kirjeen tenori Nicholas DiVirgiliolta, joka oli hyvä ystävä sekä opiskelutoveri Eastman yliopistosta. Hän halusi Argenton säveltävän hänelle lauluja valmistumisresitaaliinsa. Argento suuntasi kirjakauppaan Tornabuonilla ja vähäisestä englantilaisen runouden valikoimasta hän löysi Francis Palgraven *The Golden Treasury* -kirjan, josta valitsi kuusi runoa Elisabet I:n aikakaudelta sävellettäviksi. (Argento 2004, 27) Hän kuvailee prosessia kirjassaan:

"Asunnostamme oli loistava näkymä, mutta lämmitys sai haaveilemaan paremmasta: huoneessa, jonne olimme sijoittaneet pianon ei ollut lainkaan lämmitystä. Sinä talvena pidin lapasia pianon äärellä ja pystyin näkemään hengitykseni kokeillessani näiden laulujen fraaseja. *The Elizabethan Songs* — ensimmäinen teos, jonka sävelsin yliopistosta valmistuttuani — on osoittautunut esitetyimmäksi teokseksi. Sitä esitetään toistuvasti resitaaleissa ja näyttäisi olevan suosikki laulunopettajien keskuudessa. Kerran, kolmen päivän residenssin aikana Wisconsinin yliopiston kampuksella, minua pyydettiin opettamaan laulunopiskelijoita, jotka työstivät laulujani. Ainakin kolmekymmentä heistä esitti *Elizabethan Songs* -lauluja. Minulle on kerrottu, että laulut ovat maisterivaiheen laulunopiskelijoille pakollinen osa ohjelmistoa kanadalaisissa musiikkikorkeakouluissa, mikä on minulle

⁴ "...Six Elizabethan Songs, is also another instance. I rather nonchalantly went out to find some texts because I had been asked to write some songs. My wife and I were living in Florence the year after we finished our schooling at Eastman. A friend of ours, the tenor Nicolas Di Virgilio, still back in Rochester, asked me to write a group of songs rather quickly for him to perform on his graduation recital. The bookstores in Florence offer a very limited hunting ground for English poetry, but I did find a collection of Elizabethan lyrics and said to myself: 'this will have to do.' Again, hardly a question of inspiration or sudden revelation." (Hwang 1999, 2-3.)

paljon merkittävämpää kuin Pulitzer-palkinnon voittaminen.” (Argento 2004, 27, 29–30, suom. J. Takalo.)⁵

Kuten muistelmista käy ilmi, laulusarja on suosittu opiskelijoiden ja opettajien keskuudessa. Tästä hyvä esimerkki on esimerkiksi se, että Sibelius-Akatemian laulumusiikin osaston lied-kurssilla melkein vuosittain joku opiskelija laulaa osia tästä sarjasta anglo-saksisella periodilla. Itsekin sain toisena opiskeluvuoteni laulettavaksi kaksi laulua tästä sarjasta kyseisellä kurssilla, jolloin törmäsin säveltäjään ja sarjaan ensimmäisen kerran. Siitä lähtien olen pitänyt sen ohjelmistossani.

3.3 Laulusarjan rakenne

Laulusarja sävellettiin alun perin lyyriselle tenorille sekä pianolle, mutta Argento merkitsi laulusarjan ”korkealle äänelle”, eli hyväksyi myös sopraanot laulamaan sarjaa. Barokki-sovitukseen Argento pyysikin sitten sekä tenoria että sopraanoa esittämään laulut. Jälkimmäisessä versiossa laulujen järjestys on eri kuin alkuperäinen. Alkuperäinen järjestys on seuraava:

Spring - Thomas Nashe

Sleep - Samuel Daniel

Winter - William Shakespeare

Dirge - William Shakespeare

Diaphenia - Henry Constable

Hymn - Ben Jonson

”Six Elizabethan Songs ei ole termin todellisessa merkityksessä laulusarja vaan sen sijaan ryhmä lauluja, joille yhteistä on ainoastaan se, että sanoitukset on valittu samalta kirjallisuuden ajanjaksolta.” (Argento 2004, 55, suom. J. Takalo)⁶ Eli vaikka laulut on sävelletty kokonaisuudeksi, eli laulusarjaksi, on jokainen laulu oma erillinen itsenäinen kokonaisuutensa. Runoissa ei ole kerronnallista jatkumoa eikä mikään sido niitä johonkin tiettyyn järjestykseen. Argento kuitenkin halusi tehdä lauluista kokonaisuuden.

⁵ “Our apartment had a wonderful view, but the heating left much to be desired: the room where we had placed the piano had none at all. That winter I wore mittens at the piano and could see my breath as I tried out the phrases of these songs...The Elizabethan Songs — the very first work I composed upon finishing graduate school — has turned out to be my most performed piece. It shows up frequently on recitals and seems to be a favorite with voice teachers. Once, during a three-day residency at a University of Wisconsin campus, I was asked to coach voice students working on my songs. At least thirty of them brought in the Elizabethan Songs. I’ve been informed that the Songs are required repertory for voice majors in Canadian music schools, which to me is more significant than winning the Pulitzer Prize.” (Argento 2004, 27, 29-30.)

⁶ “Six Elizabethan Songs is not in the true sense of the term a song cycle but is instead a group of songs, having in common only the fact that the lyrics were drawn from the same period of literature.” (Argento 2004, 55.)

Yhtenäistä on se, että lauluissa ”Spring”, ”Winter” ja ”Hymn”, käsitellään luontoa ja lauluissa ”Sleep” ja ”Diaphenia” aiheina ovat ihmisen tuntemukset ja olotila. Lauluissa ei ole sävellajimerkintöjä, mikä antaa Argentolle mahdollisuuden käsitellä tonaliteettia renessanssin ajan tyyliin, mutta 1900-luvun musiikillisen tietoisuuden kautta. Argento värittää lauluja vapaasti modaaliharmonioilla ja kromatiikalla. (Hwang 1999, 8.)

Laulusarja vaatii laulajalta vahvaa tekniikkaa sekä osaamista. Carol Kimball toteaa kirjassaan *Song: A Guide to Art Song Style and Literature*, että laulajalta vaaditaan huomattavaa notkeutta äärimmäisen lyyriseen ja pitkiä, korkeita säveliä ja sävelkuvioita sisältävään vokaaliosioon ja säestys vaatii pianistilta todellista vaivattomuutta. (Kimball 2006, 726)

Lyyrinen laulusarja on oivallinen esimerkiksi tutkintokonsertteihin ja opetustilanteisiin, eikä ole ihme, että se on suosittu opiskelijoiden ja opettajien keskuudessa. Se on erinomaista materiaalia sekä opiskeleville laulajille että pianisteille moninaisine haasteineen.

4 Laulut ja niiden haasteet

Seuraavaksi käsittelemme *Six Elizabethan Songs* -laulusarjan lauluja 1. ”Spring”, 2. ”Sleep”, 3. ”Winter”, 5. ”Diaphenia” ja 6. ”Hymn”. Keskitymme laulujen runoilijoihin, teksteihin, musiikkiin sekä haasteisiin laulajan näkökulmasta. Kaikki soivat esimerkit ovat konsertistamme 17.3.2020 pianisti Laura Pulkan kanssa.

4.1 Spring

Laulusarjan ensimmäinen laulu on nimeltään ”Spring”, jonka teksti on Thomas Nashen käsialaa. Tässä linkki lauluun: <https://youtu.be/fobGej15rbc>.

4.1.1 Thomas Nashen keväinen runo

Thomas Nashe oli vuonna 1567 syntynyt englantilainen runoilija, pamfletisti, näytelmäkirjailija ja kirjailija. Yksi hänen menestyneimpiä teoksiaan on näytelmä *Summers last Will and Testament* (1592, julkaistu 1600). (”Thomas Nashe” 2020.) Teos on vertauskuvallinen komedianäytelmä, jossa päähenkilönä on Henrik VIII:n hovinarri Will Summers. Näytelmässä kuvaillaan ruton aiheuttamaa pelkoa. (Birch ja Hooper 2012, 692.) ”Spring” on yksi näytelmän runoista.

Alla Nashen runo:

*Spring, the sweet Spring,
is the year's pleasant king;
Then blooms each thing,
then maids dance in a ring,
Cold doth not sting,
the pretty birds do sing,
Cuckoo, jug-jug, pu-we, to-witta-woo!*

*The palm and may
make country houses gay,
Lambs frisk and play,
the shepherds pipe all day,
And we hear aye birds
tune this merry lay,
Cuckoo, jug-jug, pu-we, to-witta-woo!*

*The fields breathe sweet,
the daisies kiss our feet,
Young lovers meet,
old wives a-sunning sit,
In every street
these tunes our ears do greet,
Cuckoo, jug-jug, pu-we, to-witta-woo!
Spring! The sweet Spring!*

*Kevät, suloinen kevät,
vuoden miellyttävä kuningas;
Silloin kukkii kaikki,
Neidot tanssivat ringissä,
Kylmä ei kirpaise,
suloiset pikkulinnut laulavat,
Cuckoo, jug-jug, pu-we, to-witta-woo!*

*Voitonpalmut ja kevät
tekevät kartanot koreiksi,
Lampaat temmeltävät ja leikkivät,
päimen soittaa pilliä päivät pitkät,
Ja me kuulemme lintujen visertävän tätä hilpeää
laulua,
Cuckoo, jug-jug, pu-we, to-witta-woo!*

*Pellot henkäilevät lempeästi,
Päivänkakkarat suukottelevat jalkojamme,
Nuoret rakastavaiset tapaavat,
Vanhat rouvat istuvat auringossa,
Jokaisella kadulla nämä sävelet tervehtivät korvi-
amme,
Cuckoo, jug-jug, pu-we, to-witta-woo!
Kevät! Suloinen kevät!*

Suom. Johanna Takalo ja Laura Pulkka

Runossa on iloinen tunnelma, joka kuvastaa kevään tuomaa lämpöä ja mahdollisuuksia. Runon teemana on luonto, ja sitä kuvaillaankin monin eri värikkäin sanoin. Nash luo kauniin ja ihanteellisen maalaismaiseman. Runossa juhlitaan kevään tuomaa elämää, luontoa, rakkautta ja onnea.

Alussa kuvaillaan kevät suloisena ja vuoden miellyttävimpänä vuodenaikana, kun kaikki kukkii, ihmiset ovat iloisia ja on lämmintä. "Cuckoo, jug-jug, pu-we, to-witta-woo" kuvastavat eri lintujen laulua. Toisessa säkeistössä kuvaillaan ihmisten ja eläinten onnea keväällä. Kevät on juhla-aikaa jolloin talot koristellaan, lampaat temmeltävät iloisina ja linnut laulavat. Kolmas säkeistö kuvailee luontoa ja esittää kauniin maalaismaiseman kukkineen ja peltoineen. Siellä on onnellisia ihmisiä, nuoria ja vanhoja. Kevät on rakkauden aikaa ja onni on läsnä joka puolella. Runoilija on käyttänyt paljon loppusointuja ("Cold doth not sting, the pretty birds do sing").

4.1.2 Iloinen aloitus laulusarjalle

Argento aloittaa laulusarjan kevyellä ja iloisella otteella. Pianossa on pomppiva, *sempre stacc.*, *quasi pizzicati* säestys, jonka päällä legatomainen laulinja lipuu sointujen mukana. Tähän lauluun Argento on ottanut vaikutteita mm. Stravinskyn neoklassisesta tyylistä. Argentohan opiskeli jo nuorena Stravinskyn kirjoituksia. (Kuva 1).

The image shows a musical score for the piece 'Spring' by Argento. It consists of two systems of music. The first system includes a vocal line and a piano accompaniment. The tempo is marked 'Allegretto piacevole' with a quarter note equal to 96 beats per minute. The piano part is marked 'mp' and 'sempre stacc., quasi pizzicati'. The lyrics are: 'Spring, the sweet Spring, is the year's pleas - ant king: Then blooms each'. The second system continues the vocal line and piano accompaniment.

Kuva 1. Spring, tahtit 1-7. (Argento 1970, Boosey and Hawkes)

Tempomerkintä *Allegretto piacevole* antaa mahdollisuuden nautiskella tunnelmasta ei liian nopeasti eikä liian hitaasti. Laulu liikkuu reippaasti eteenpäin pianon säestyksellä kohti fraasia "Cuckoo, jug-jug, pu-we, to-witta-woo", joka onkin laulun hokema. Runossa on kolme säettä, mutta Argento on tehnyt jokaisesta säkeistöstä musiikillisesti erilaisen, jonka edellä mainittu samanlaisena pysyvä hauska hokema aina päättää.

Toisessa säkeistössä piano muuttuu koristeellisemmaksi ja esittää sävelkuvion, jonka laulu seuraavaksi imitoi oktaavia ylempää. Tämän jälkeen piano ja laulu liikkuvat unisonossa. (Kuva 2). (<https://youtu.be/fobGej15rbc?t=37>).

24 *mp*
The palm and may make

29 *cresc.* *più f*
coun - try hous - es gay, Lambs frisk and play, the shep - herd pipes all

Kuva 2. Spring, tahdit 24-33. (Argento 1970, Boosey and Hawkes)

Kolmannessa säkeistössä musiikin tunnelma kuvaa loistavasti runon tekstiä pehmeällä legatolinjalla sekä pianossa että laulussa. Laulun melodia on tuplattuna pianossa. (Kuva 3). (<https://youtu.be/fobGej15rbc?t=64>).

43 *p dolce*
woo! The fields breathe sweet,

48 *m.s.*
the dai - sies kiss our feet, Young lov - ers meet, old wives a - sun ni

Kuva 3. Spring, tahdit 43-52. (Argento 1970, Boosey and Hawkes)

Tämän jälkeen Argento siirtyy *crescendolla* viimeiseen säkeistöön, jossa palataan alun reippaaseen tyyliin. Lopussa kerrataan vielä alun iloinen säe ja musiikki kiirehtii kepeästi ja pehmeästi päätökseen.

Laulussa on selkeä ABCA rakenne:

A	tahdit 1–24	<i>Spring, the sweet...</i>
B	tahdit 25–44	<i>The palm and may...</i>
C	tahdit 45–54	<i>The fields breathe...</i>
A	tahdit 55–72	<i>In every street...</i>

4.1.3 Armollinen tempo

Tämä laulu on mielestäni hyvä aloitus laulusarjalle, koska se on suhteellisen yksinkertainen ja kevyt. On hyvä, että laulusarjan ensimmäinen laulu ei ole liian vaativa, koska usein esimerkiksi konsertissa ensimmäinen laulu on haastavin ja jännittävin esittää. Laulujen edetessä olo lavalla tulee kotoisammaksi ja ylimääräinen jännitys poistuu. Laulun rempseä ja energinen aloitus on hauska. I-vokaali joissain sanoissa, kuten “street”, kyseisellä korkeudella, voi joskus tuntua haastavalta. Itse olen todella korkea sopraano, joten tuolla korkeudella i-vokaali ei vielä tunnu liian hankalalta, mutta tarvittaessa helpotusta voi hakea vokaalimodifikaatiolla eli hieman avonaisemmalla vokaalilla.

Alussa haasteita tässä tuotti myös legatolinjan säilyttäminen, koska piano on *quasi pizzicato*. Laulajana lähtee helposti mukaan pianon energiaan, vaikka pitäisi muistaa pitkät fraasit ja linjat. Useat kaaret lauluosassa kuvastavat juuri tätä. Itselleni laitoin huomioita sellaisten sanojen kohdalle, jotka ohitin liian nopeasti tai olivat staccaton omaisia ja siitä syystä katkaisivat legatoa. Usein pienissä nuottiarvoissa ja ”koristekuvioissa” tapahtuu turhaa kiirehtimistä, vaikka niissäkin pitäisi muistaa legato (esim. tahdit 9, 28 ja 32).

Laulajan on tärkeää noudattaa säveltäjän fraseeraus- ja artikulaatiomerkin­­töjä, jotta paras mahdollinen ilmaisu saavutetaan. Onneksi tässä laulussa säveltäjän valitsema tempo on kuitenkin armollinen, joten ei-natiivinakin artikulaatio onnistuu suhteellisen hyvin. Hyvä esimerkki Argenton tyylin lukuisista merkinnöistä ovat *staccato* ja *tenuto* merkinnät sanoilla “Cuckoo”, “jug-jug”, “pu-we”. *Staccato* ensimmäisillä tavuilla “Cuc” ja “pu” sekä sanalla “jug-jug”, *tenuto* jälkimmäisillä tavuilla “koo” ja “we”. (Kuva 4). (<https://youtu.be/fobGej15rbc?t=24>).

15
pret - ty birds do sing, Cuc - koo, jug - jug, pu - we,

Kuva 4. Spring, tahdit 15-19. (Argento 1970, Boosey and Hawkes)

Laulu vaatii sekä laulajalta että pianistilta hyvää energiaa ja näpsäkkyyttä, jotta laulu pysyy eloisana ja liikkuvana. Laulu on kerrassaan loistava aloitus tälle eläväiselle laulusarjalle.

4.2 Sleep

Laulusarjan toisen laulun synkän runon "Sleep" on kirjoittanut Samuel Daniel. (<https://youtu.be/fobGej15rbc?t=104>).

4.2.1 Samuel Daniel

Englantilainen runoilija ja historioitsija Samuel Daniel syntyi vuonna 1562 Somersetshiressä. Hänellä oli huomattava vaikutus Elisabet I:n ja Jaakko I:n ajan runouteen ja hän vaikutti suuresti esimerkiksi William Shakespearen tuotantoon. Hänen historiantutkimuksensa on edelleen suuressa merkityksessä tämän päivän historiantutkijoiden keskuudessa. Daniel oli Pembroken kreivittären suojeluksessa ja kreivitär toimi inspiraationa useille Danielin teoksille. Hänen ensimmäinen julkaistu runoteoksensa oli *Delia* (1592), joka sisälsi kokoelman sonetteja sekä romanssin *The complaint of Rosamund*. (New World Encyclopedia contributors 2019.)

"Sleep" on kirjan sonetti numero 45. Runon tunnelma on synkkä ja teemoja ovat uni, kuolema ja ahdistus. Runon henkilö haluaa paeta päivän ankeutta ja vain nukkua, mikä tarkoittaa tässä tapauksessa luultavasti kuolemaa eli ikuista unta.

*Care-charmer Sleep, son of the sable Night,
Brother to Death, in silent darkness born,
Relieve my anguish, and restore thy light;
With dark forgetting of my care return.*

*And let the day be time enough to mourn the ship-
wreck of my ill adventured youth:*

*Murheen lumooja uni, synkän yön poika.
Kuoleman veli, hiljaisessa pimeydessä syntynyt,
Lievitä tuskaani ja palauta valosi
Palaa mukanasi pimeys, jossa unohdan murheeni*

Anna päivän riittää epäonnisen nuoruuteni haaksirikon murehtimiseen:

*Let waking eyes suffice to wail their scorn,
without the torment of the night's untruth.
Cease, dreams, the images of day-desires,
To model forth the passions of the morrow;*

*Never let rising Sun
approve you liars
To add more grief to aggravate my sorrow:
Still let me sleep,
embracing clouds in vain,
And never wake
to feel the day's disdain.*

*Anna hereillä olevien silmien halveksunnan riittää
ilman yön valheellista tuskaa.
Lakatkaa, unet, päivän mielihalujen kuvat
muovaamasta huomispäivän intohimoja;*

*Älä koskaan anna nousevan auringon syyttää teitä
valehtelijoiksi
ja lisätä tuskaa pahentamaan suruani:
Anna minun vielä nukkua,
syleillä pilviä suotta,
eikä koskaan herätä tuntemaan päivän halveksin-
taa.*

Suom. Johanna Takalo ja Laura Pulkka

Runossa on kolme neljän rivin säkeistöä. Ensimmäisessä säkeistössä kuvaillaan unta huolien lumoajana, kuoleman veljenä sekä synkän yön poikana. Uni voi tuoda valoa pimeyteen ja poistaa henkilön murheet. Toisessa säkeistössä käy ilmi, että henkilöllä on murheita ja suruja epäonnisen menneisyyden takia ja halua siksi paeta. Uni voi tuoda tämän helpotuksen. Henkilö ei myöskään halua nähdä unia, koska ne ovat epätoivottuja muistutuksia päivisin läsnäolevasta tuskasta. Viimeisessä säkeistössä henkilö ei pelkää halua paeta suruaan nukkumalla vaan pikemminkin toivoo ikuista lepoa ja rauhaa, eli kuolemaa.

Runon ymmärtäminen oli aluksi haastavaa, ja pyysimmekin siihen apua parilta englannin kieltä äidinkielenään puhuvilta opettajilta. Kun runoa loppujen lopuksi tarpeeksi tutki, se tuntuikin aivan loogiselta ja ymmärrettävältä.

4.2.2 Argenton synkkä musiikki

Argenton musiikin tasainen asteittainen sävelkulku heti alun säestyksessä kuvailee hyvin runon synkkyyttä ja henkilön jatkuvaa ahdistusta. Laulun alku on melkein maaginen, toteamus synkästä aiheesta. Laulun toisella rivillä laululinja liikkuu asteittain ylöspäin ja kohoaa osuvasti duurissa kohti sanaa "light" eli "valo" jonka jälkeen molli palaa, kuten myös pimeys tekstissä. Argento on tehnyt lauluun mielenkiintoisia tahtilajinvaihdoksia. Tahdeissa 6 ja 22 muuttuu yhden tahdin ajaksi 6/8 kun yleensä se on 8/8 tai 4/8. Tällaiset pienet muutokset tuovat yllätyksellisyyttä musiikkiin. (Kuva 5).

Lentamente ($\text{♩} = 66$)

Care-charm-er Sleep, son of the sa - ble Night, Broth-erto Death, ___ in si-ler

sonoroso

pp

non arp.

4

pochino cresc.

dark - ness born, ___ Re-lieve my an-guish and re - store thy light;

pochino cresc.

Kuva 5. Sleep, tahdit 1-6. (Argento 1970, Boosey and Hawkes)

Toinen säkeistö alkaa sekä laulun että pianon *pianossa*, nopeammalla tempomerkinällä. Musiikki kiihtyy nopeasti mukailleen tekstiä, eli epäonnista nuoruutta ja kuvailee erinomaisen kaoottisesti sitä, että henkilö on uupunut ja saanut tarpeekseen päivän tuskasta. (Kuva 6). Nuottiarvot pienenevät, säestyksen tessitura nousee ja musiikin intensiteetti kasvaa.

9

($\text{♩} = 96$)

mp

poco a poco incalzando

And let the day ___ be time e - nough to mourn The

p

poco a poco incalzando

Kuva 6. Sleep, tahdit 9-10. (Argento 1970, Boosey and Hawkes)

Musiikki kiihtyy kiihtymistään ja kulminoituu sanaan "cease" jonka laulaja ottaa *fortessa* pianon edellisen soinnun vain kaikuessa hiljaa taustalla. (Kuva 7). (<https://youtu.be/fob-Gej15rbc?t=158>).

Kuva 7. Sleep, tahdit 15-17. (Argento 1970, Boosey and Hawkes)

Alun tempomerkintä *lento* palaa ja ennen viimeistä riviä, toistuu sama asteittainen sävelkulun teema kuin alussa, jonka jälkeen tunnelma rauhoittuu edelleen. ”Still let me sleep...” fraasin musiikissa huokuu rauha ja onnellisuus, jotka kuvastavat selkeästi juuri sitä ikuista lepoa ja rauhaa, jota henkilö toivoo. Musiikki loppuu yllättäen duuriin, jonka ansiosta laulusta jää levollinen tunnelma. (<https://youtu.be/fobGej15rbc?t=204>).

Laulussa on mielestäni ABCBA rakenne:

A	tahdit 1–4	<i>Care charmer Sleep...</i>
B	tahdit 5–8	<i>Relieve my anguish...</i>
C	tahdit 9–20	<i>And let the day...</i>
B	tahdit 21–24	<i>Never let rising sun...</i>
A	tahdit 25–30	<i>Still let me sleep...</i>

4.2.3 Vahva emootio ja haastavat dynamiikat

Laulajalta vaaditaan tässä laulussa sitkeää linjaa, hyviä *pianissimoja* sekä vahvaa keskirekisteriä. Laulun synkkä ja intensiivinen tunnelma pitäisi pystyä välittämään äänenväriä ja vahvalla emootiolla sekä rauhallisissa että nopeissa osissa. Heti alussa laulu alkaa hiljaa ja meidän täytyi työstää sitä, että linja ei pysähdy vaan virtaa eteenpäin. Tässä piano auttaa, koska siellä on jatkuva asteittainen sävelkulku alla. Säveltäjän tempomerkintä 66 on melko hidas ja päätimmekin pianistini kanssa ottaa hieman liikkuvamman tempon, koska se tuntui meille luonnollisemmalta. Se auttoi virtauksen löytymisessä.

Toinen säkeistö on haastava, koska koko sivun jatkuva *crescendo* täytyy tehdä tasaisesti ja järkevästi kohti sanaa ”cease” tahdissa 17 (kuva 7). Meidän täytyi olla tarkkana, että piano ja laulu pysyvät dynaamisesti tasapainossa musiikin ja tunnelman kiihtyessä. Laulu käy paikoittain kuitenkin melko matalalla keskirekisterissä ja piano saattaa helposti

peittää sen, jolloin sanoista ei saa selvää. Toista säkeistöä työstimme paljon, jotta saisimme siihen yhteisen linjan.

Lopun kahdessa viimeisessä rivissä olisi hyvä todella noudattaa säveltäjän merkintöjä *pianissimo* ja *quasi sotto voce*, jotta herkkä ja levollinen tunnelma välittyi. Kun antaa äänen lillua herkästi hiljaa, välittyi tunnelma hyvin ja jättää sen väreilemään loppuun saakka. Loppu on suosikkikohtani laulussa, koska pidän erityisesti *pianissimoiden* laulamisesta ja pyrin aina saamaan niistä kaiken irti. (Kuva 8).

24 *pp quasi sotto voce*
sor-row: Still let me sleep, em-brac-ing clouds in vain,
ppp

27
And nev-er wake ___ to feel the day's dis-dain.
pppp

Kuva 8. Sleep, tahdit 24-30. (Argento 1970, Boosey and Hawkes)

Vaikka laulun nimi on uni, täytyy tässä tulkitsijoiden pysyä hereillä ja aktiivisina, jotta nopeat tempo- ja dynamiikkamuutokset onnistuvat. Näin runo ja musiikki pääsevät esille koko komeudessaan.

4.3 Winter

Synkemmän laulun jälkeen laulusarja jatkuu jälleen iloisella tunnelmalla ja kuuluisan Shakespearen nokkelalla runolla "Winter". Tästä laulusta ei ole äänitettä, mutta nuotti-esimerkit auttavat havainnoinnissa.

4.3.1 Shakespeare ja Winter

William Shakespearea (1564–1616) kutsutaan kaikkien aikojen näytelmäkirjailijaksi sekä Englannin kansallirunoilijaksi. Hän oli myös näyttelijä. Kaikkien tuntemia teoksia ovat mm. näytelmät *Hamlet*, *Romeo ja Julia* ja *A Midsummer Night's Dream*, listaa voisi jatkaa loputtomiin. Hän kirjoitti näytelmät pienille repertoariteattereille, ja edelleen tänä päivänä niitä luetaan ja esitetään yhä enemmän. Hänellä oli älyllistä nopeutta, tarkkanäköisyyttä ja runollista voimaa sekä uskomaton kyky luoda ja sanoittaa uskottavia, innostavia ja ikimuistoisia tilanteita sekä kuvata ihmisten tunnekirjoa ja konflikteja. (Brown ja Spencer 2020.)

”Winter” on laulu Shakespearen näytelmästä *Love’s Labour’s Lost* (1598), ja sijoittuu aivan näytelmän loppuun. Näytelmä kertoo Kuninkaasta ja hänen kolmesta kaveristaan, jotka tekevät lupauksen vältellä naisia. Pian he kuitenkin joutuvat isännöimään prinsessaa ja hänen kolmea ystäväänsä, rakastuvat heihin ja päättävät tavoitella heitä. Lopussa naiset joutuvat lähtemään ja lupaavat tulla vuoden päästä takaisin, jos miehet pysyvät uskollisina heille. Laulu sijoittuu aivan näytelmän loppuun juhla esitykseen. (”Love’s Labour’s Lost” 2020.)

*When icicles hang by the wall
And Dick the shepherd blows his nail,
And Tom bears logs into the hall,
And milk comes frozen home in pail;
When blood is nipt and ways be foul,
Then nightly sings the staring owl:
Tu-who!
Tu-whit! Tu-who! -- A merry note!
While greasy Joan doth keel the pot.*

*When all aloud the wind doth blow,
And coughing drowns the parson's saw,
And birds sit brooding in the snow,
And Marian's nose looks red and raw;
When roasted crabs hiss in the bowl
Then nightly sings the staring owl:
Tu-who!
Tu-whit! Tu-who! -- A merry note!
While greasy Joan doth keel the pot.*

*Kun räystäistä riippuu jäät
Ja Riku sormenpäitä hönkii,
Ja Tommi puita tupaan tuo,
Ja maito jäätyy ämpäriin;
Kun veri hyytyy ja loskaa maa,
Silloin yössä huuha laulelee:
Huhuu!
Huu-it! Huhuu! -- Hilpeitä säveliä!
Kun Jonna pataa hämmentää.*

*Kun viima ympäriinsä vinkuu,
Ja pastorin saarna yskään peittyi,
Ja linnut lumessa hautovat,
Ja Mariannen nenä punottaa;
Kun ravut sihisevät pannulla,
Silloin yössä huuha laulelee:
Huhuu!
Huu-it! Huhuu! -- Hilpeitä säveliä!
Kun Jonna pataa hämmentää.*

Suom. Johanna Takalo

Runo on hyvin erilainen verrattuna laulusarjan muihin runoihin. Runossa on kaksi säkeistöä, kummankin lopussa kertosaie. Shakespeare käyttää erilaisia riimejä ”note, pot” ja ”bowl, owl” ja saa niillä vaihtelua runomittaan ja säännöllisyyteen. Runon kieli on yksinkertaista, mutta värikästä, tarkkaa ja napakkaa. Runo liikkuu eteenpäin hyödyntäen

onomatopoeiaa eli ääntä muistuttavia tai jäljitteleviä sanoja kuten ”blows, coughing, hiss”. Shakespeare pystyy luomaan täydellisen kuvan vähillä sanoilla. Tämä monimutkainen alkusoinnallinen rytmi kuvailee hienosti eloisaa luontoa sekä elämää englantilaisessa maalaismaisemassa kylminä onnettomina talvina. Konsonanttien ja erisävyisten sanojen monimutkainen käyttö todistaa Shakespearen neroutta. (Stevens 1994, 44–45.)

4.3.2 Argenton värikäs musiikki

Argenton musiikki korostaa osuvasti värikästä tekstiä. Laulun rakenne vastaa runon rakennetta, ja kahden säkeistön väliin on lisätty ”bridge” eli silta-osa ja loppuun samalla teemalla coda.

A1	tahdit 1–15	<i>When icicles hang...</i>
B1	tahdit 16–47	<i>When blood is nipt...</i>
Bridge	tahdit 48–54	
A2	tahdit 55–69	<i>When all aloud the...</i>
B2	tahdit 70–96	<i>When roasted crabs...</i>
Coda	tahdit 97–101	

Laulu sekä säestys ovat hilpeitä ja hyväntuulisia ja jahtaava tunnelma alun 6/8 tahtiosoituksella sekä *allegro vivace con slancio* (eloisan nopeasti, vauhdilla) ohjeistuksella luovat kirpeän talvitunnelman. (Kuva 9). Musiikissa on toistuvia oktaavi-, kvintti- ja kvartti-hyppyjä kuvailemassa tekstiä sekä laulun ja pianon yhtymisiä samaan melodiaan.

Allegro vivace con slancio (♩ = 138)
f marc.

When i - ci - cles hang by the wall And Dick the

Kuva 9. Winter, tahdit 1-5. (Argento 1970, Boosey and Hawkes)

Säestyksen ensimmäiset värisevät soinnut kuvaavat erinomaisesti kylmää ja purevaa pakkasta ja toisessa säkeistössä kylmää puhaltavaa viimaa. Myös lauluosuuden korkea tessitura ja useat merkinnät, kuten *staccatot*, *tenutot* ja *aksentit* vahvistavat runon sano-
maa. Tahtien 70–75 pianon jylisevä säestys imitoi kiehuvaa sihisevää pannua. (Kuva 10).

Kuva 10. Winter, tahdit 68-77. (Argento 1970, Boosey and Hawkes)

Kontrastina tähän korkeaan tessituraan on yllättävä matala fraasi "While greasy Joan..." kummankin säkeistön lopussa. Musiikki ei kuitenkaan tässäkään pysähdy, sillä säestyksessä vipeltää 1/16-osa kulku, josta tulee mieleen poriseva kattila. Eloisaa musiikista tekevät myös *mesa di voce* merkinnät useissa paikoissa. (Kuva 11).

Kuva 11. Winter, tahdit 42-46. (Argento 1970, Boosey and Hawkes)

Argento on tehnyt toisesta säkeistöstä musiikillisesti samanlaisen kuin ensimmäisestä. Ainoastaan laulun viimeisen fraasin lopussa laulajan e-sävel nouseekin oktaavin ylemmäs (kuva 12). Piano kiipeää nopeasti kolmen oktaavin matkan ylös 1/8-osanuoteilla ja loppuu terävään *forte fortissimoon*.

Kuva 12. Winter, tahdit 93-96. (Argento 1970, Boosey and Hawkes)

4.3.3 Artikulointi kuntoon

Tässä energisessä laulussa artikulointi on selvästi isoin haaste. Säveltäjän tempomerkintä $\text{♩} = 138$ on erittäin nopea ottaen huomioon, että tekstissä on paljon sanoja ja tavuja lyhyillä nuottiarvoilla. Esimerkkinä tästä on laulajan ensimmäinen fraasi, jolla hän myös määrittää tempon.

Sain laulun laulettavaksi liedkurssilla muutama vuosi sitten ja ensivaikutelma laulusta oli erittäin positiivinen ja hauska. Kävi kuitenkin ilmi, että laulu vaatii todella paljon harjoittelua ja työstämistä. Ensimmäisiä fraaseja toistimme opettajan kanssa kerta toisensa jälkeen, jotta laulu saisi selkeän ja näpsäkän alun sekä tempon että artikulaation suhteen. Vokaalialkuiset sanat vaativat vahvat alukkeet ja konsonantit erityistä korostamista. Säveltäjä haastaa laulajaa lisää laittamalla yksityiskohtaisia ohjeita artikulaatioon lisätäkseen ilmeikkyyttä sekä tekstin merkitystä. Esimerkkinä tästä on tahtien 22–23 vuorottelevat *staccato* ja *tenuto* merkinnät. (Kuva 13).

Kuva 13. Winter, tahdit 22-34. (Argento 1970, Boosey and Hawkes)

As-sävel tahdeissa 29–33 ja 83–88 tavulla ”Whoo”, vaatii laulajalta voimaa sekä pitoa pitkälle sävelelle, jossa piano kilkuttaa alla *staccatoja forte fortissimossa* vieläpä samalta korkeudelta (kuva 13). Pari vuotta sitten lauloin tätä laulua liedkurssilla. Olin juuri parantunut flunssasta ja yskästä, mutta halusin yrittää osallistua kurssin loppukonserttiin. Kenraaliharjoituksessa ääneni kuitenkin petti juurikin tällä pitkällä As-sävelellä ja aiheutti yskäkohtauksen. Päätin tietysti peruuttaa esiintymisen.

Laulu vaatii sekä pianistilta että laulajalta erityistä tarkkuutta rytmisissä ja fraseerauksessa. Erityisesti samanaikaiset *crescendo*, *diminuendo* ja *messa di voce* merkinnät olisi tärkeää toteuttaa, sillä ne luovat lauluun energistä ja hilpeää pakkastunnelmaa. Tästä laulusta saa erittäin hauskan kokemuksen, kun artikulaation, äänenhallinnan ja fraseerauksen saa kuntoon. Laulusarjan viidennessä laulussa ”Diaphenia” on sama tempomerkintä, mutta lauluissa on mielestäni hyvin erilaiset haasteet.

4.4 Diaphenia

Laulusarja toiseksi viimeinen laulu jatkaa kevyttä ja reipasta tunnelmaa. (<https://youtu.be/fobGej15rbc?t=488>).

4.4.1 Henry Constablen rakkausruno

Henry Constable (1562–1613) oli englantilainen runoilija. Hän vietti suurimman osan elämästään maanpaossa uskonnollisista syistä. Hän oli arvostettu aikansa merkittävimpien runoilijoiden joukossa ja hänellä oli suuri vaikutus Elisabet I:n ajan sonettien syntyyn ja kehitykseen. 1592 julkaistiin runoilijan ainoaksi jäänyt painettu teos *Diana*, sisältäen 23 runoa. Teos julkaistiin vain muutama viikko Danielin sonettikokoelma *Delian* jälkeen. Constablen neljä runoa ilmestyi myös kirjassa *England's Helicon* (1600), joka on vaikuttava kokoelma Elisabet I:n aikakauden runoja eri runoilijoilta. Yksi näistä neljästä runosta on ”Diaphenia”. (”Henry Constable” 2018.)

Tämä on laulusarjan ainoa rakkausruno ja kertoo miehestä joka on epätoivoisen rakastunut naiseen nimeltä Diaphenia. Constable käyttää mielikuvia ja vertauksia ilmaistakseen rakkauden määrää Diapheniaa kohtaan.

*Diaphenia, like the daffadowndilly,
White as the sun, fair as the lily,
Heigh ho, how I do love thee!
I do love thee as my lambs
Are belovèd of their dams:
How blest were I if thou would'st prove me.*

*Diaphenia, like the spreading roses,
That in thy sweets
all sweets encloses,
Fair sweet, how I do love thee!*

*I do love thee as each flower
Loves the sun's life-giving power;
For dead, thy breath to life
might move me.*

*Diaphenia, like to all things blessèd,
When all thy praises are expressèd,
Dear joy, how I do love thee!
As the birds do love the spring,
Or the bees their careful king,
Then in requite, sweet virgin,
love me!*

*Diaphenia, kuin narsissi,
Valkoinen kuin aurinko, kaunis kuin lilja
Hei hoi, kuinka rakastankaan sinua!
Rakastan sinua niin kuin
emot rakastavat karitsojaan:
Kuinka siunattu olisinkaan, jos hyväksyisit minut!*

*Diaphenia, kuin avautuvat ruusut
jotka sulkevat kaiken ihanan sisäänsä sinun iha-
nuuteesi,
Kaunis ja jalo, kuinka rakastankaan sinua!*

*Rakastan sinua kuin jokainen kukka rakastaa au-
rion elämän antavaa voimaa
Sinun henkäyksesi voi palauttaa minut kuolleesta
eläväksi.*

*Diaphenia, kuin kaikelle siunatulle,
kun sinun ylistyksesi ilmaistaan,
Rakas ilo, kuinka rakastankaan sinua!
Niin kuin linnut rakastavat kevättä
tai mehiläiset huolellista kuningastaan,
Siispä vuorostasi, ihana neitsyt,
rakasta minua!*

Suom. Johanna Takalo ja Laura Pulkka

Runossa on kolme säkeistöä. Kahdessa ensimmäisessä rivissä kuvaillaan Diaphenian kauneutta vertaamalla häntä narsissiin, aurinkoon ja liljaan. Henkilö julistaa rakkauttaan ja vertaa sitä karitsan ja emän väliseen rakkauteen. Säkeistön viimeisellä rivillä hän hakee hyväksyntää ja toivoo vastarakkautta.

Seuraavassa säkeistössä Diapheniaa verrataan jälleen kukkaan ja sen ihanuuteen, lempeyteen ja heleyteen. Rakkaus on yhtä vahvaa kuin kukkien rakkaus auringon antamaa elämänvoimaa kohtaan. Säkeistön viimeisellä rivillä henkilö toteaa, että jos hän kuolisi, niin Diaphenia voisi herättää hänet henkiin.

Viimeisessä säkeistössä henkilö sanoo, että Diaphenia on siunaus ja häntä tulisi ylistää. Hän jälleen kerran julistaa rakkauttaan hurmioituneesti. Lopussa henkilö vaatii Diapheniaa rakastamaan häntä takaisin.

4.4.2 Diaphenian raikkaus ja yllätyksellisyys

Jälleen kerran Argenton musiikillinen karakteri ja virtuoosisuus sopivat täydellisesti runon luonteeseen ja merkitykseen. Hän saa laulun kuulostamaan yhtä raikkaalta kuin runon väriloisto ja keväiset mielikuvat antavat ymmärtää.

Argento on valinnut *allegro brillante* (♩. =138) tempon. Argento käyttää tässä laulussa samaa tempomerkintää ja samaa 1/8-osa trioli-kuviota kuin sarjan kolmannessa laulussa ”Winter”, mutta laulut ovat siitä huolimatta hyvin erilaisia luonteiltaan ja tunnelmiltaan. Tämä vahvistaa sitä, että jokainen laulu on oma kokonaisuutensa. Runossa on selkeästi kolme säkeistöä, mutta musiikissa Argento on käyttänyt epäsymmetriaa ja tahtien pituudet ja harmoniat vaihtelevat, vaikka ovatkin teemoiltaan samanlaiset.

Tässä laulun rakenne:

Intro	tahdit 1–5	
A1	tahdit 6–22	<i>Diaphenia, like the daf...</i>
Bridge	tahdit 23–24	
A2	tahdit 25–50	<i>Diaphenia, like the spr...</i>
Bridge	tahdit 49–55	
A3	tahdit 56–81	<i>Diaphenia, like to all...</i>
Outro	tahdit 78–81	

Musiikissa on paljon merkintöjä sekä laulussa että pianossa. Alun *brioso* antaa selkeän ohjeen eloisalle karakterille ja *subito piano* merkinnät säkeistöjen keskivaiheilla tuovat eloa ja vaihtelua jatkuvaan nopeaan virtaukseen. (Kuva 14).

Allegro brillante (♩. = 138)

5 *f briosso*
Di-a-phen-i-a, like the daf-fa-down-dil-ly, White as the sun, fair as the

mf
sempre stacc. e senza pedale

Kuva 14. Diaphenia, tahdit 1-8. (Argento 1970, Boosey and Hawkes)

Runon synkimmässä kohdassa tahdissa 33 "...life giving power; For dead, thy breath to life might move me", Argento oivallisesti pysäyttää säestyksen äkillisellä *sforzandolla* ja basson fis-sävelellä laulun hitaasti laskeutuessa alas. Tämä pysähdys ja erikoinen harmonia luovat hetkellisen dramaattisen jähmettymisen hilpeän laulun keskellä. Tämän jälkeen laulu ja piano liikkuvat mielenkiintoisesti unisonossa tahdeissa 38–41 ja 45–48. (Kuva 15). (<https://youtu.be/fobGej15rbc?t=532>).

The image shows a musical score for the piece 'Diaphenia', measures 35-47. It consists of a vocal line and piano accompaniment. The vocal line begins with the lyrics 'For dead,' and continues with 'thy breath to life'. The piano accompaniment is marked with various dynamics: *mf*, *mp*, *dimin.*, *sfz v*, *pp*, *p*, *ppp*, and *p*. There are also markings for *poco a poco cresc.* and *dimin.* in the piano part. The score is written in a key with one sharp (F#) and a common time signature (C).

Kuva 15. Diaphenia, tahdit 35-47. (Argento 1970, Boosey and Hawkes)

Laulun lopussa ennen viimeistä fraasia Argento käyttää jälleen dynaamisia ja harmonisia keinoja. Säestyksessä on yllättävä *subito piano*, jonka jälkeen laulu tulee sisään rytmikäällä *forte fortissimo marcato*. Tämän jälkeen musiikki vaihtuu suloiseen *dolcissimo* ja *piano pianissimo*. Jälleen laulu ja piano yhtyvät samaan melodiaan, joka saa aikaan runon mukaisen anelevan tunnelman. (Kuva 16).

The image shows a musical score for the piece 'Diaphenia'. It consists of three systems of music. The first system shows a vocal line starting with the lyrics 'Then in re -' and a piano accompaniment. The second system, starting at measure 71, continues the vocal line with 'quite, sweet - vir - gin, love' and the piano accompaniment. The third system, starting at measure 78, shows the vocal line ending with 'me!' and the piano accompaniment. The score includes various musical markings such as dynamics (ff, sub.p, pp, f, fff) and performance instructions (marc., cresc., molto, dolce).

Kuva 16. Diaphenia, tahdit 69-81. (Argento 1970, Boosey and Hawkes)

Musiikki jatkuu loppuun saakka voimistuen ja päätty osuvasti kirkkaaseen ja voimakkaaseen duurisointuun. (<https://youtu.be/fobGej15rbc?t=585>).

4.4.3 Tarkat sisääntulot

Alussa minulla oli paikoitellen vaikeaa saada kiinni laulajan sisääntuloista, koska laulu etenee säestyksessä hyvin vikkelästi 1/8-osanuoteillaan. Iskuja täytyi laskea hyvin tarkasti, etenkin koska välisoitot eroavat hieman toisistaan pituuksiltaan.

Tekstin täytyy olla erityisen selkeää ja ripeää, jotta siitä saa selvää. Haastavaa on myös säilyttää laulussa legato, koska jälleen kerran laulajana lähtee helposti mukaan pianon pomppivaan energiaan. Toisaalta, laulu on niin suloinen ja pirteä, että täydellisen legaton hakeminen ei ehkä ole pääasia tässä tapauksessa. Pianon osalta legaton ja pehmeiden

hakeminen on tärkeää, koska tempo ja pienet nuotit vievät sormilta paljon energiaa ja laulusta tulee helposti liian ”kova” tai pomppiva.

Laulajan täytyy kyetä hallitsemaan ääntään niin, että pystyy toteuttamaan dynaamisia muutoksia sekä yksittäisillä sävelillä että pidemmissä linjoissa. Tästä hyvä esimerkki on jo aiemmin mainittu fraasi ”...power; For dead...”, missä ”power” sanalla on *f* josta hie-man hiljennetään *mf* kun laskeudutaan alaspäin. Sitten hiljennetään *p* ja nouseaan pia-non kanssa *diminuendolla* korkeaan *g*-säveleen, joka on *pp*. Tämä on yksi suosikkikoh-tiani laulussa, koska korkea *pianissimo* sävel on yllättävä ja erityisen vaikuttava.

Tässä laulussa laulajan ja pianistin täytyy olla todella samalla aaltopituudella ja liikkua yhdessä dynaamisissa muutoksissa, erityisesti kohdissa, missä laulu ja piano kulkevat unisonossa. Ne muutamat kerrat, kun olemme pianistini kanssa näitä lauluja esittäneet, olemme molemmat jännittäneet ”Diapheniaa” eniten. Kummankin osalta iso osa energi-asta menee keskittymiseen erityisesti tempon takia ja uskon, että pidemmällä tähtäimellä ja harjoittelulla pystyisi rentoutumaan enemmän ja antautua musiikin ja tarinan vietä-väksi.

4.5 Hymn

Laulusarjan päättää upea ja rauhallinen ”Hymn”, jonka runo on Ben Jonsonin käsialaa. (<https://youtu.be/fobGej15rbc?t=274>).

4.5.1 Ben Jonson ja Elisabet I:n symbolisointi

Ben Jonson (1572–1637) oli englantilainen näytelmäkirjailija, runoilija, näyttelijä ja kirjallisuuskriitikko. Häntä pidetään toiseksi tärkeimpänä englantilaisena näytelmäkirjailijana heti William Shakespearen jälkeen. Hänet tunnettiin vihasena ja jääräpäisenä ihmisenä, mutta hän oli ehdottomasti yksi aikansa oppineimmista näytelmäkirjailijoista. Jonsonin tunnetuimpia teoksia ovat komediat *Every Man in His Humour* (1598), *Volpone* (1605), *Epicoene* (1609) ja *The Alchemist* (1610) ja *Bartholomew Fair* (1614). (Leech 2020.)

Laulusarjan lopettaa erittäin kaunis runo, joka on Jonsonin naamionäytelmästä *Cynthia’s Revels* (1600) ja on nimeltään ”Hesperuksen hymni Cynthialle”. Naamionäytelmä kunni-oittaa kuningatar Elisabet I:tä ja satirisoi kuriireja jotka kosiskelivat häntä. Cynthia sym-bolisoi Elisabetia ja kuvastaa häntä kuun jumalattarena ja siveyden esikuvana. (Stevens

1994, 79.) Cynthia on lisänimi kreikkalaisen mytologian Artemikselle, joka on metsästyksen, kuun sekä kasvullisuuden jumalatar. Roomalaisessa mytologiassa kyseinen jumalatar on Diana. Runo muodostuu kolmesta säkeistöstä ja siinä Iltatähden jumala Hesperus ylistää Cynthiaa.

*Queen and huntress,
chaste and fair,
Now the sun is laid to sleep,
Seated in thy silver chair,
State in wonted manner keep:
Hesperus entreats thy light,
Goddess excellently bright.*

*Earth, let not thy envious shade
Dare itself to interpose;
Cynthia's shining orb was made
Heav'n to clear when day did close;
Bless us then with wished sight,
Goddess excellently bright.*

*Lay thy bow of pearl apart,
And thy crystal shining quiver;
Give unto the flying hart
Space to breathe, how short so-ever:
Thou that mak'st a day of night,
Goddess excellently bright.*

*Kuningatar ja metsästäjätär
siveä ja kaunis
Nyt aurinko on mennyt nukkumaan
Pysy paikallasi hopeisella istuimellasi totuttuun ta-
paan:
Hesperus anelee valoasi
Ylhäisen kirkas jumalatar.*

*Maa, älä anna kateellisen varjosi
rohjeta asettua väliin;
Cynthian loistava taivaankappale tehtiin
Kirkastamaan taivas kun päivä laskeutui;
Siunaa siis meitä toivotulla katseellasi,
Ylhäisen kirkas jumalatar.*

*Laske helmiäisjousesi
ja kristallisen säihkyvä nuolikotelosi;
Anna liitävälle peuralle
tilaa hengittää, vaikka vähänkin:
Sinä joka teet yöstä päivän,
Ylhäisen kirkas jumalatar.*

Suom. Johanna Takalo ja Laura Pulkka

Runon alussa Cynthiaa kuvaillaan kuningattarena ja metsästäjänä, siveänä ja kauniina, istumassa hopeatuolillaan. Hesperus anelee hänen valoaan. Toisessa säkeistössä vaaditaan maapalloa väistymään kuun radalta antaen kuun loistaa kirkkaana. Kolmannessa säkeistössä kuvaillaan jumalatar metsästäjänä. Häntä pyydetään laskemaan jousensa ja antamaan metsän eläimelle hengähdystauko muuttamalla päivä yöksi. Jokaisen säkeistön lopussa Iltatähden jumala Hesperus ylistää Cynthiaa ”Ylhäisen kirkkaana jumalattarena”.

4.5.2 Vokaaliosuus isossa osassa

Laulu on riisuttu ja seesteinen sekä runon että musiikin osalta. Laulu alkaa säestyksen ja laulun synkooppiasetelmalla 6/8 tahtiosoituksella ja *andante maestoso* -tempomerkinäällä. Säestyksen rytmisesti tarkat *ben misurato* -soinnut ja basson kromaattinen liike tukevat yksinkertaista laululinjaa ja yhdessä synkoopin ja kaarien kanssa luovat eteenpäin liikkuvan tunnelman. Laulun soave (pehmeästi) korostaa musiikin tyyneyttä. (Kuva 17).

Kuva 17. Hymn, tahdit 1-6. (Argento 1970, Boosey and Hawkes)

Laulun ensimmäiset tahdit johdattelevat musiikkia kohti laulun tärkeintä fraasia "Goddess excellently bright". Tahtilaji muuttuu hetkeksi 9/8 ja laulumelodia on tuplattuna pianossa. *Subito mezzopiano* ja *trattenuto* luovat ikään kuin hetkellisen pysähdyksen musiikkiin ja korostavat fraasin tärkeyttä. Myös fraasia edeltävä *crescendo* ja laulajan ylöspäiset septimihyppyt johdattelevat sitä kohti. Tämä fraasi toistuu jokaisen kolmen säkeistön lopussa. (Kuva 18). (<https://youtu.be/fobGej15rbc?t=310>).

13 *poco più f* *poco a poco cresc.* *mf* *tratt. sub.mp*
 Hes-pe-rus en - treats thy light, thy light, God - dess ex-cel-lent-ly bright.

18 *p* *mf portando*
 Earth,

Kuva 18. Hymn, tahdit 13-23. (Argento 1970, Boosey and Hawkes)

Toisessa säkeistössä fraasin loppu on lyhyempi. Kolmannen säkeistön lopussa samassa fraasissa melodia on puolikkaan sävelaskeleen korkeampi ja hiljainen dynamiikka pysyy aivan loppuun saakka. Vain laulajan viimeisellä äänellä on pieni *crescendo*, jonka jälkeen piano siivittää tämän mystisen laulun loppuun tunnelmassa, joka saa kuulijat hiljentymään. (Kuva 19). (<https://youtu.be/fobGej15rbc?t=385>).

55 *tratt. sub.p* *mp* *poco cresc.* *mf > p*
 God - dess ex-cel-lent-ly bright!

Kuva 19. Hymn, tahdit 55-58. (Argento 1970, Boosey and Hawkes)

Vaikka laulussa on kolme säkeistöä, rakenne on hieman vaikea hahmottaa ja siitä voi olla monta mieltä. Mielestäni se voisi olla tällainen:

Intro	tahdit: 1-8	<i>Queen and Huntress...</i>
A1	tahdit 9-20	<i>Seated in thy silver...</i>
Bridge	tahdit 18-22	
B1	tahdit 23-28	<i>Earth, let not thy...</i>
A2	tahdit 29-38	<i>Cynthia's shining orb...</i>
Bridge	tahdit 38-41	
C1	tahdit 42-46	<i>Lay thy bow of pear...</i>
A3	tahdit 47-58	<i>Give unto the flying...</i>
Coda	tahdit 58-64	

A1, A2, ja A3 ovat musiikillisesti samanlaiset, mutta B1 ja C1 ovat melodioiltaan täysin erilaiset, mikä mielestäni tekee laulusta ihanan monipuolisen ollen kuitenkin eheä kokonaisuus. Musiikki sisältää paljon dynaamisia vaihteluita, jotka korostuvat rauhallisessa ja paljaassa musiikissa eri tavalla kuin nopeassa ja energisessä musiikissa. Tämä laulu eroaa aikaisemmista lauluista myös siinä, että lauluosuus vaikuttaisi olevan hieman suuremmassa osassa kuin piano-osuus. Edellisissä lauluissa piano ja laulu ovat olleet melko tasapainoisia. ”Hymnissä” piano toimii enemmän säestyksenä ja tukee laululinjaa.

4.5.3 Riisuttu ja rauhaisa majesteettinen tunnelma

Kahdessa viimeisessä laulussa on hyvin erilaiset haasteet. Edellisestä laulusta ”Diaphenia” on iso muutos viimeiseen lauluun. Nopeasta ja vikkelästä laulusta siirtyminen toiseen ääripäähän vaatii harjoittelua. ”Hymnissä” tarvitaan jaloa ja puhdasta ääntä sekä äärimmäistä legatoa ja fraseerausta ja kauttaaltaan hyvää äänenhallintaa. Suurin haaste minulle oli varmastikin hengityksen hallinta pitkissä fraaseissa. Laitoin suosiolla lisähengityspaikkoja sellaisiin kohtiin, jotka sitä erityisesti vaativat. Mielestäni ylimääräiset hengitykset eivät pilaa laulua, laulajan legatoa tai tulkintaa, vaan päinvastoin niitä voi käyttää tulkinnassa hyödyksi sekä elävöittää musiikkia emotion kautta. Tästä esimerkkinä tahti 17, ennen sanaa ”bright”, otin hengityksen, koska ääni jatkuu neljän tahdin ajan, enkä olisi jaksanut sitä ilman hengitystä (kuva 18). (<https://youtu.be/fobGej15rbc?t=322>).

Toinen haaste meille oli hieman vastaavanlainen kuin sarjan toisessa laulussa ”Sleep”, eli virtauksen löytäminen. Välillä on helppo jäädä sanoihin ja nuotteihin kiinni, ja eteenpäin liikkuvaa energiaa ei löydy. Tähän auttoi ajatus siitä, että kuvittelen esimerkiksi läheteväni fraaseihin koholta, tai todella selkeästi menen kohti jotain tiettyä sanaa. Esimerkin fraasissa etenen kohti sanoja ”silver” ja ”manner”. (Kuva 19).

7
laid — to sleep, — Seat-ed in thy sil-ver chair State in wont-ed man-ner keep:

Kuva 19. Hymn, taudit 7-12. (Argento 1970, Boosey and Hawkes)

Suosikkikohtani laulussa on toistuva fraasi ”Goddess excellently bright”, koska se on kaikessa lyhykäisyydessään ja hiljaisuudessaan vahva kohta. Siitä saa jokainen tulkitsija oman näköisensä pienillä muutoksilla. Oleellista on onnistua pianistin kanssa toteuttamaan *subito mezzo piano* sekä *trattenuto*.

Laulusarjan viimeinen laulu on ehdottomasti yksi suosikkejani, vaikka onkin kenties haastavin niin riisuttuna ja levollisena sekä kaikkine dynamiikka- ja fraseerausmerkintöineen. Laulun tunnelma on niin mystinen ja ylväs, että sen esittäminen on haastavaa. Laulun tunnelma saa aikaan sen, että se kuulostaa hitaammalta mitä todellisuudessa on. Meillä oli alussa vaikeaa löytää oikeaa tempoa, koska meillä oli jostain syystä käsitys, että laulu on todella hidas. Metronomin jälkeen huomasimme, että todellisuudessa merkitty tempo ei ole ollenkaan niin hidas. Tämän hyväksyminen auttoi meitä paljon ja huomasimme, että laulu ei olekaan niin ylitsepääsemättömän haastava.

Laulu vaatii selkeästi pitkälle edenneen laulajan taitoja. Argento on jälleen kerran onnistunut luomaan kauniin ja pysähdyttävän sävellyksen, joka saa sekä tulkitsijat että kuulijat pysähtymään ja nauttimaan.

5 Pohdinta

Tämän opinnäytetyön tekemisen myötä olen todella päässyt tutustumaan tähän loistavaan amerikkalaiseen säveltäjään ja *Six Elizabethan Songs*-laulusarjaan. Niin kuin johdannossa kirjoitin, valitsin tämän aiheen ensisijaisesti siksi, että Sibelius Singing -kilpailuohjelmistoomme kuului neljä laulua tästä sarjasta ja halusin perehtyä säveltäjään, musiikkiin ja tekstiin syvällisemmin. Uskonkin nyt, että seuraavan kerran kun näitä lauluja esitän, tulkintani ja tekninen osaamiseni on syventynyt ja kehittynyt monin tavoin. Koska olen tutkinut säveltäjää, ymmärrän hänen näkökulmiaan ja lähtökohtiaan laulumusiikin säveltämiseen. Näen, miten tärkeässä osassa teksti oli hänen sävellysprosessissaan ja siitä kertovat lukuisat artikulaatio- ja fraseerausmerkinnät nuotissa. Koska olen tutkinut jokaista laulua musiikillisesti tarkasti (rakenteet, tempot, dynamiikkamuutokset, aksentit, painotukset ynnä muut), pystyn esittämään ja tulkitsemaan lauluja selkeämmin ja monipuolisemmin. Olen tutkinut runoilijoita ja runojen alkuperää ja rakenteita, joten ymmärrän tekstien merkitykset yhä syvemmin ja näin ollen pystyn myös kääntämään tekstit paremmin suomen kielelle. Tämä heijastuu suoraan tulkintaan. Tietenkin kaikki tämä vaatii konkreettista harjoittelemista, eikä riitä, että asiat tuntee paperilla. Kokonaisen laulusarjan täydellinen opiskelu ja ”istuttaminen” kehoon vaatii aikaa. Musiikin tulkitsemisessä hienoa on, että aina voi syventää ja parantaa ja vuosien saatossa oppii koko ajan lisää.

Mielenkiintoista kirjoittamisesta on tehnyt se, että säveltäjästä on todella vähän tietoa suomeksi, minkä vuoksi kaikki käyttämäni lähteet ovat englanninkielisiä ja teksti sisältää paljon englannin kielestä kääntämiäni lainauksia. Jouduin todella sukeltamaan internetin maailmaan ja kaivamaan mahdollisimman paljon tietoa Argentosta ja laulusarjasta englanninkielisistä opinnäytetöistä, kirjoista ja artikkeleista. Toivon, että mikäli joku joskus tarvitsee suomenkielistä tietoa aiheesta, voisi hän hyötyä opinnäytetyöstäni.

Harmillisesti en käsittele opinnäytetyössäni laulua numero 4, eli ”Dirge”. Kyseinen laulu ei kuulunut kilpailuohjelmaamme, enkä ole sitä aiemminkaan laulanut. Se on todella kaunis, rauhallinen laulu ja olennainen osa laulusarjaa. Varmasti tulevaisuudessa otan myös sen opiskeltavaksi, jotta pääsen esittämään laulusarjan kokonaisuudessaan. Äänityksessämme ei ole laulua numero 3, ”Winter”, koska sekään ei kuulunut kisaohjelmaamme, eikä minulla ole aiempia äänityksiä siitä. Suosittelen kuuntelemaan koko laulusarjan levytykseltä. Itse pidän erityisen paljon Barbara Bonneyn versiosta hänen *American Songs* (1997, DECCA) albumilla pianisti André Previnin kanssa. Äänityksessämme

laulujärjestys on eri kuin laulujen todellinen järjestys. Meidän täytyi miettiä kilpailuohjelmamme kokonaisuutta, ja halusimme lopettaa finaali-ohjelman energisesti ja iloisesti ”Diapheniaan” rauhallisen ”Hymnin” sijaan.

Jos haluaa kokeilla uudempaa laulumusiikkia, mutta ei kuitenkaan atonaalista tai kovin vaikeasti omaksuttavaa musiikkia, tämä laulusarja on oivallinen vaihtoehto siihen. Argenton sävellyksissä on vaikutteita romantiikan ja klassismin ajoilta, mutta niissä on kuitenkin selkeästi nykyaikainen tyyli kromatiikan, modaaliharmonioiden, epäsäännöllisten rytmijä ja melodiakuvioiden ja äkillisten dynamiikkavaihteluiden ansiosta. Kuten aiemmasta tekstistä käy ilmi, Argento ei tykästynyt avantgarde -linjaan, vaan pitäytyi omassa tyyliinsä. Argentolle oli selvästi tärkeää säveltää tekstiä ja tuoda kaikin keinoin ilmi runoissa ilmenevät tunteet ja sanojen merkitykset. Musiikki on suhteellisen helposti opittavaa, mutta haasteita siihen tuovat lukemattomat dynamiikka-, tempo- ja artikulaatiomerkinnät. Argenton tyyliin kuuluu se, että hän käyttää paljon dynaamisia keinoja kuvaillakseen erilaisia tunteita ja sanoja. Laulaja kohtaakin pikkutarkkoja ohjeita volyymin, painotusten sekä aksenttien käyttöön. Jokaisessa laulussa merkintöjä on runsaasti fraaseissa, sanoissa, yksittäisillä nuoteilla ja välillä jopa useita merkintöjä yhdellä nuotilla. Esiintyjälle annetaan yksityiskohtaiset ohjeet musiikin ja tekstin tulkitsemiseen, mikä toisaalta helpottaa, mutta myös vaikeuttaa tulkintaa. Tällaisen yksityiskohtaisen laulusarjan täydellinen opiskelu vaatii aikaa ja harjoittelua. On palkitsevaa, kun sen oppii lopulta hyvin. Tästä syystä laulusarja sopii erityisen hyvin myös opiskelijoille.

Aion ehdottomasti tutustua jatkossa myös Argenton muihin teoksiin. Hänen sävellyksrepertuaarinsa on niin laaja, että sieltä löytyy varmasti paljon hienoa ohjelmistoa oopperoista kirkkomusiikkiteoksiin. Ne ansaitsevat tulla lauletuiksi, kuulluiksi ja koettaviksi.

Lähteet

Argento, Dominick. 2004. *Catalogue Raisonné as Memoir: A Composer's Life*. Minneapolis. University of Minnesota Press.

Argento, Dominick. 1970. *Six Elizabethan Songs*. New York. Boosey & Hawkes.

Birch, Dinah ja Katy Hooper. 2012. *The Concise Oxford Companion to English Literature*. Oxford. Margaret Drabble ja Oxford University Press.

Bonney, Barbara ja André Previn. 1997. "American Songs". CD. Decca Records.

Brown, John Russel ja Terence John Bew Spencer. 2020. "William Shakespeare". *Encyclopædia Britannica*.

<https://www.britannica.com/biography/William-Shakespeare> Luettu 28.8.2020

"Henry Constable" 2018. *Encyclopedia Britannica* 1911.

https://theodora.com/encyclopedia/c2/henry_constable.html Luettu 1.9.2020

Hwang, Hae Kyung. 1999. "Performance practice issues in Dominick Argento's "Six Elizabethan Songs"". Väitöskirja. Ann Arbor: University of California, Los Angeles.

<http://ezproxy.uniarts.fi/login?url=https://www-proquest-com.ezproxy.uniarts.fi/docview/304496839?accountid=150397>

Kimball, Carol. 2006. *Song: An Introduction to Art Song Style and Literature*. Milwaukee. Hal Leonard Corporation.

Leech, Clifford. 2020. "Ben Jonson". *Encyclopædia Britannica*.

<https://www.britannica.com/biography/Ben-Jonson-English-writer> Luettu 24.8.2020

"Love's Labour's Lost". Shakespeare Birthplace Trust.

<https://www.shakespeare.org.uk/explore-shakespeare/shakespedia/shakespeares-plays/loves-labours-lost/> Luettu 28.8.2020.

New World Encyclopedia contributors. 2019. "Samuel Daniel". *New World Encyclopedia*.

https://www.newworldencyclopedia.org/p/index.php?title=Samuel_Daniel&oldid=1023972 Luettu 1.9.2020.

Platt, Russell. 2019. "The Elegant Musical Vessels of Dominick Argento". *The New Yorker*, 28.2.2019.

<https://www.newyorker.com/culture/postscript/the-elegant-musical-vessels-of-dominick-argento> Luettu 20.4.2020.

Saya, Virginia ja R. Daniel Hughes. 2013. "Argento, Dominick". *Grove Music Online*.

<https://www-oxfordmusiconline-com.ezproxy.uniarts.fi/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-1002248070?rskey=vYsWu> Luettu 14.4.2020.

Stevens, William David. 1994. "Dominick Argento's "Six Elizabethan Songs"". Väitöskirja. Ann Arbor: The University of Texas at Austin.
<http://ezproxy.uniarts.fi/login?url=https://www-proquest-com.ezproxy.uniarts.fi/docview/304129256?accountid=150397>

The Editors of Encyclopaedia Britannica. 2020. "Thomas Nashe". Encyclopædia Britannica.
<https://www.britannica.com/biography/Thomas-Nashe> Luettu 21.4.2020.

Tommasini, Anthony. 2019. "Dominick Argento, 'Traditionalist' Composer of Operas, Dies at 91". The New York Times, 25.2.2019.
<https://www.nytimes.com/2019/02/25/obituaries/dominick-argento-dead.html> Luettu 20.4.2020.